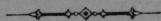

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List II.

V Ljubljani, 1. junija 1878.

Tečaj XVIII.

Učilni poskus iz nauka o merstvu.

(Ogledovanje geometrijskih teles kot pripravljevanje na geometrijski poduk.)

Pervi dan.

Kocka.

(Na mizi ali na kakem stojalu naj bode primerno velika lesena ali papirnata kocka.)

Ta le stvar tukaj je vidljiva. Ona se na vse strani končuje, je toraj na vse strani omejena. Meje obdajajo prostornost. Na vse strani obdani ali omejeni prostor imenujemo telo.

Kaj je toraj telo? —

Kaj je tedaj tudi omara? —

Zakaj zovemo te reči ali stvari tudi telesa? —

Telo pa zamoremo meriti in sicer od spredaj na zadej, od zgoraj na zdolaj in od desne proti levi. Zato pravimo, da ima telo razteg ali raztežnost.

Kolikeri razteg ima telo? —

Razteg telesa od desne na levo zovemo dolgost, od zgoraj na zdolaj visokost, in od spredaj na zadej pa širokost.

J. pokaži na tabli troji razteg! — J. pokaži ga na omari! — J. pokaži ga pa na šolski sobi! —

Kaj imenujemo telesa?

Kaj ima telo, ker je omejeno? — (Meje.)

Pokaži meje!

Meje kakega telesa zovejo se ploskve ali ploščnjave.

Kaj so toraj ploščnjave ali ploskve? —

Koliko ploščnjav ima telo? —

Zato pravimo takim telesom kubus ali tudi kocka. —

Kako se zove torej telo, katero je tukaj pred vami? —

Ploščnjave pa nimajo ne poviseb ne globel, ampak so ravne ploskve.

Kje je ta le ploskva (kazaje na zdolno)? —

Zove se zato spodnja ploščad ali podlaga.

Kje je pa ta le ploskva (kazaje zgornjo)? —

Kako jo bomo zato imenovali? —

Druge ploščadi zovemo stranske. — Vse to naj učitelj še enkrat na šolski tabli pojasni in poočita.

Koliko spodnjih, zgornjih in stranskih ploščad ima kocka? —

Ktera je desna, leva, sprednja, zadnja stranska ploščad? —

Pokaži J. vse imenovane ploščadi pri šolski sobi!

Naloga. Odgovorite pismeno na naslednja vprašanja!

1. Kaj imenujemo telo? — 2. Ktere so meje telesa? — 3. Koliko razteg se nahaja pri telesu? — 4. Ktere reztege ali razprostrjenja imajo ploskve? — 5. Koliko ploskev omejuje kocko? — 6. Zaznamnjute ploskve na tanko po njih legah! —

Drugi dan.

(Najprej naj učenci bero odgovore, ktere so na vprašanja jim dana zapisali ali doma ali v šoli.)

Do danes smo se učili spoznovati ploskve po njih legah, danes pa se hočemo nekoliko pomeniti o njih namerah. Stvar, katero imam tukaj, imenuje se nivel tudi nivel ali stavna mera. Kteri rokodelci jo rabijo? —

Z njo se določi namera, katero imenujemo vodoravno ali ravno. (To vse se zamore tudi pojasniti na tehtnici). Vodoravno mér pa to zato imenujemo, ker tako leže tudi vse čerte, ki si jih mislimo na poveršju vode.

Poiščite na nekterih rečeh vodoravne čerte! —

Kje so v šolski sobi take čerte? —

Kakošna mér je ta? —

To orodje zovemo svinčenico ali plajbo, in nje nitino namero imenujemo navpično.

Kteri rokodelci rabijo svinčenico? —

Imenuj pohišje, na katerem vidiš navpično čerte! —

Kje vidite še navpičnice? —

Narisajte eno versto vodoravnih in eno versto navpičnih čert!

Kako namér imate spodnja in zgornja ploščnjad? — (One imate enakó mér, zato pa rečemo jim vstricne ali enakotekoče.)

Kakošne so tudi stranske ploščnjadi? —

Ploščnjadi imajo tudi svoje meje.

Pokaži meje ploščnjad! —

Meje ploščnjad zovejo se tudi čerte.

Kaj je toraj čerta? —

Koliko razprostrenj ali razteg imajo tedaj telesa? —

Koliko ploščnjad? —

Koliko razprostrenj more pa čerta imeti? —

Zakaj pa ne more imeti čerta dvoje razprostrenj? —

Koliko čert mejivnic ima vsaka ploščnjad? —

Kjer je čerta mejivnica ene ploščnjadi, tam je tudi čerta mejivnica druge ploščnjadi, ploščnjadi se toraj stikate.

Čerte, v katerih se dve ploščnjadi stikate, zovejo se tudi robovi.

(Vse naj se še enkrat poočita na šolski sobi, ter pri tej priliki učencem tudi pove, da navadno robove tudi ogle imenujemo).

Naloge za pismeno izdelovanje: 1. Koliko verst ploščnjad je na kocki glede njih lege? — 2. Koliko verst glede njih namére? — 3. Ktero mér imenujemo vodoravno? ktero navpično? — 4. Kdaj imenujemo ploščnjadi vstricne? — 5. Kaj je čerta? — 6. Kdaj ali kako nastane rob? — (Dalje prih.)

Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

(2. del.)

11.

Anže je doveršil šesto leto. „Zdaj pojdeš pa v šolo“, mu rekó oče. „No, tam boš videl, kaj se pravi ubogati. Gospod učenik ti ne bo tolikokrat veleval, kaj imaš storiti, kakor ti jaz. Le obleci se in pojdi z menoj!“

Tak uvod naredé oče Anžetu, preden ga vpeljejo v šolo. Anže je vesel in pa tudi žalosten. Vesel zato, ker se bo tam učil brati iz bukev, in da bo potem lahko z družimi otroki z molitevnimi bukvicami šel v cerkev, žalosten pa zato, ker bo moral zapustiti pisane trate, domače luže in mlake, ter dersanje po njih. In zraven tega je še slišal, kako oster je učitelj, da ne veleva ničesa dvakrat i. t. d.

Tresejo se mu malo hlačice, ko gre z očetom proti šoli, pa mora iti. Ko bi se tudi branil, silili bi ga oče. Zakaj? tega še ne ve, to vedó bolje oče sami. Ako bi jih tudi vprašal, zakaj mora v šolo, bi mu rekli, zato da se kaj naučiš.

Zdaj sta pred šolskimi vrati z očetom. „Anže“, mu rekó spet oče, „Anže, vzemi klobuk z glave, pa vsekni se, preden stopiš v šolo“. In Anže vzame žepno rutico v roke, ali se pa kar s persti prime za nos. Ali klobuček ima še zdaj na glavi. „Klobuk z glave!“ velevajo oče. Saj res, na tega je čisto pozabil. Vzame ga z glave, ga prime z obema rokama, in tako stopi v šolsko sobo.

Tu najde že več otrok z očeti ali materami, in tam pri mizi sedi sam gospod učitelj, ter vpisuje v debelo knjigo imena učencev. Anže

se stisne mirno v kot k vratom, da bi jo ložje pobrisal iz sobe, ako bi ga učitelj le pisano pogledal. Ali učitelj ga še ne vidi, ima dosti opraviti z družimi učenci, ki so pred njim. Kako vleče na uho naš Anže vsako besedo, ki jo izreče učitelj! Aha, zdaj hvali ravno nekega dečka, da je bil priden in ubogljiv, ter mu obljubuje, da se mu bo zmiraj dobro godilo, če bo ostal tak. Zdaj pa pride neki drugi deček na versto. „Ti pa nisi bil prav nič priden do zdaj“, reče učitelj. „Veš, če boš za naprej tak, ne bova kar nič prijatelja“.

In oče pogledajo pri teh učiteljevih besedah pomenljivo Anžeta, kakor bi mu hoteli reči: „Glej, tako bo rekel tudi tebi učitelj, če ne boš priden“. Kar najraje bi jo pobrisal Anže iz šolske sobe, nehoté se oberne proti vratom, ali oster pogled očetov ga odverne od njegovega sklepa.

Mirno čaka Anže, ter sliši še večkrat učitelja, kako enega hvali, drugega graja. Zdaj pride tudi versta na njega. Ali še zdaj si ne upa blizu učitelja, ali oče ga primejo za rokavec, ter ga porinejo naprej, in učitelj mu smehljaje reče: „Le bliže, ljubi moj, nič se me ne boj! Veseli me, da boš tudi ti hodil v šolo. Povej mi pa, kako ti je ime?“

„Anžè“, odgovori Anže, ter oberne klobuk v roci.

„Dobro“, pravi učitelj. „Kako ti je imé, že vem zdaj, ali povej mi še, kako se pišeš?“

„Anžè“, odgovori spet Anže.

„Tako ti je ime, ali pišeš se drugače“, mu popravlja učitelj. „No, tega ne veš še dobro. Nič ne dé, bodo pa oče povedali“.

Anže se oddahne. Vesel je, da ga ne izprašuje več učitelj. Oče povedo vse na tanko učitelju, in ta zapiše vse to v ono debelo knjigo. Nazadnje priporočé oče Anžeta učitelju, naj ima poterpljenje z njim, fant je malo boječ in obljubijo, da bodo že tudi doma skerbeli, da se bo Anže kaj učil.

S tem je vpisovanje odpravljeno. Anže je postal učenec, ki bode kmalu pil iz bukev studenec modrosti in učenosti. Bog ve, kaj bo še vse iz Anžeta!

Taki Anžeti bi ne bili nič napačni dečki. Ali ko bi bili vsi taki Anžeti! So žalibog drugi divji, malopridni Anžeti, ki so odgojevani doma ali le s sladkorjem in medom, ali pa le s pelinom in kisom. Taki Anžeti so nagajivci doma in v šoli. S temi ima učitelj največo sitnost, kajti njegovo ravnanje je vedno v nasprotju z domačim.

Prav ima pregovor, ki pravi: „Česar se Anžek ne uči, tega Anže ne zna“. Naš Anže ali Anžek se mora v šoli veliko učiti. On izvê tam, da ima dva imena, da je Anže njegovo kerstno ime, in recimo Komár njegov priimek. Tudi izvê, zakaj je Anže njegovo kerstno ime, zato ker ga je dobil pri sv. kerstu. Tudi se mu razloži, zakaj ima dva imena. „Če bi n. pr., pravi učitelj, jaz poklical Anžeta, bi vas takoj več vstalo,

kajti več Anžetov vas je v šoli; če pa pokličem Komárja, boš pa vstal samo ti“. Dalje se uči Anže v šoli, da oče in mati so njegovi stariši, da jih mora ubogati in jim veselje delati. Veselje jim bo pa delal, če se bo pridno učil. Razlaga se mu tudi, da so oni otroci, ki ž njim hodijo v šolo, njegovi součenci in součenke, da je klobuk njegovo pokrivalo, ker se ž njim pokrije, suknja njegovo oblačilo, in črevlji njegovo obutalo; da mu naredi klobuk klobučar, suknjo krojač in črevlje črevljar. Kupijo mu pa to vse oče, katerim mora zato hvaležen biti. „Kaj ne, Anže“, ga vpraša učitelj, „mraz bi ti bilo, ako bi ne imel po zimi škorenj?“ — „Ja“, odgovori Anže. — „Ja, ne smeš reči“, mu popravlja učitelj, „dà, se reče“. — Tudi se mu dadó že prvo leto prvi pojmi anatomije. „Glej, ta del tvojega telesa je glava“, mu razklada učitelj, ter ga poptiplje za glavo, — kaj je tedaj to? ponovi mi še enkrat“. — „Glava“, odgovori kratko Anže. — „To nisi lepo povedal“, mu spet ponavlja učitelj, „ampak odgovoriti moraš: to je glava“. — „Kaj je pa to? vprašuje spet učitelj. — „To je vrat“, odgovorja Anže. — „To si pa že dobro povedal“, ga pohvali učitelj, in Anže se ves vesel, da je tako dobro povedal, spet vsede.

Tudi od živali jim kaj pripoveduje učitelj, tako n. pr. da ima konj štiri noge, škerjanec pa le dve. „Koliko nog imata pa dva škerjanca? vpraša učitelj. — „Dva škerjanca imata štiri noge“. — Ali zdaj pa pride težavneje vprašanje: „Konj ima štiri, škerjanc pa dve nogi; koliko nog imata oba skupaj?“ — Pri tem vprašanji mora že premišljati Anže in ž njim tudi njegovi součenci in součenke. A há, zdaj je že preračunal, hitro dvigne kvišku svojo roko, učitelj ga pokliče, in on odgovori: „Konj in škerjanec imata šest nog“. — „Prav dobro“, ga hvali učitelj, in Anže kar plava v radosti, ko se spet vsede.

Če tudi ne precej, vendar kmalu se začne učiti Anže poznati in pisati čerke. On bi seveda rad poznal vse naenkrat, ali to ne gre tako. Učitelj je pri tem delu jako počasen. Cele pol ure ali pa še dalje se pogovarja z učenci o kaki stvari, n. pr. o senenih vilah, ali o očesu, in še le potem jim pokaže kako čerko, tako pri očesu „o“ in pri vilah „v“. Ali učenci se morajo pripraviti na novo čerko, da jo sprejmó dostojno in si jo vtisnejo v glavo na večne čase. Zdaj pride pisanje. Anže bi kar rad celo tablico na enkrat napolnil z novo čerko, pa učitelj vedno svari, naj počasi piše, naj se ne prehití, da je ta čerka, ki jo je napisal počasi, veliko lepša od one, ki jo je hitro.

Kako ponosno stopa iz šole z novo čerko v glavi in na tablici. Vsem jo kaže doma, kako lepo jo je napisal, vsem, kateri ga hočejo poslušati, jo izgovarja glasno. Da, on je ponosen na to, kar se je naučil. Prav imaš Anže, saj to ti bo enkrat gotovo v prid.

Tako se nauči Anže pravilno govoriti, brati, računati in pisati.

Dokler je bil domá, ni nikdar tako pazil na besede, kako naj jih izgovarja, kot mora v šoli. Ali ne samo gospod učitelj, tudi gospod katehet mu vedó vedno kaj popravljati v njegovem govoru. Rekó mu, da v veri ne sme moliti „gmajno svetnikov“, ampak „občestvo svetnikov“, dalje mu rekó, da tudi ni prav „gor vstajenje mesa“, ampak samo „vstajenje mesa“ i. t. d. S tem, da poblaže g. katehet, z molitvijo, katero mu priporoče, naj jo moli pobožno, njegovo serce, ga tudi malo uče, pravilno govoriti.

In tako preteče prvo leto njegovega študiranja. Naučil se je veliko, veliko. Da je pa tudi on prepričan, da zna v resnici vse to, kar se je učil, mu napišejo učitelj v spričevalo konec leta same dobre rede. Potem počiva Anže šest tednov na svojih lorbarjih, da začne prihodnje leto z novimi močmi delovati v šolskih klopeh.

Pa tudi civiliziral se je malo naš Anže. Učitelj je malo oster. Prepovedal mu je, vsekovati se s persti, česar poprej Anže menda še vedel ni, in rekel mu je, da je zato žepna ruta. Tudi učitelj ni rad videl, da prihajajo otroci bosi v šolo; zapovedal jim ni ravno, da morajo biti obuti, ampak videl le ni rad, če so bili bosi. Ali na to je pa pazil, da so vsak dan vmiti in počesani. Anže tudi tega znabiti do zdaj še ni storil, le ob nedeljah, ko je šel v cerkev se je vmil in počesal. Učitelj mu je pa tudi dokazal, zakaj mora vmit in počesan priti tudi v šolo. Rekel je, da je šola ravno tako svet kraj, kakor cerkev. Anže je verjel, in se, kakor ubogljiv učenec tudi ravnal po njegovi zapovedi. Tudi ni mogel terpeti učitelj, da prihajajo otroci raztergani v šolo. Zapazil je takoj vsako ljuknjo na obleki, in podučil je otroke tudi, zakaj naj si jo dajo zašiti. „Glejte otroci“, je dejal, „zdaj je ljuknja še majhna, lahko se še zamaši; ali če jo pustite, postajala bo zmiraj večja, in na zadnje se bo raztegnila čez celo obleko, in kaj bo potem? Nove bo treba kupiti, česar bi pa ne bilo treba tako hitro, ako bi se bila zašila ljuknja, ko je bila še majhna“. — In še mnogo tacega lepega pripoveduje učitelj učencem.

Tu sem povedal seveda le jako na kratko, kaj se uči vse Anže. Naj premislijo to dobro sovražniki šole! Malenkosti so, poreče kdo. Malenkosti so pač, ali potrebna podlaga so za prihodnje Anžetovo izobraženje. Kdo bi Anžeta pač opozoril na vse to, kdo bi si prizadjal toliko truda ž njim, ako bi ne bilo učitelja! Omikane ljudi bi radi imeli, ali zaničujemo one, ki nam jih omikujejo. Sramujmo se!

(Dalje prih.)

P o ž e n č a n.

Prikazovale so se v slovenščini vzlasti od l. 1848 mnogotere razlike v pisavi in besedni stavi; pogrešali so tu in tam edinosti in doslednosti; bile so zarad tega pravde med pisatelji. Kako tem priti v okom? Naj

se vstanovi viša slovnična sodnija ali akademija, nasvetuje (št. 16 l. 1855) Novicam še sedaj veren dopisovatelj, t. j. pet ali deset slovenskih učenjakov — veljakov, in po njihovih določilih verši naj se vsa naša pisava. Tega nasveta se koj poprime Poženčan ter v št. 34—36 spiše „O slovniškej sodnii“ sostavek, kjer v imenu več verlih Slovencev prosi, naj prof. Metelko in dr. Bleiweis osnujeta to sodnijo, da v enojnih oblikah dospeta na dan dva jako znamenita spomenika slovenske književnosti t. j. Slovar pa sv. Pismo. —

„Slovnica in slovar morata vkupaj hoditi, piše na pr. Ravnika r v omenjenem sostavku . . Italijani pravijo: „La pratica val più della grammatica“. Marsikaj se vé iz slovnice, ko pride pa na pisanje, se polno pomot vrije, in veliko reči zgrešimo . . . Vém, da sem z družimi vred potreben slovniške sodnije, vendar pa naj po svojej vednosti omenim nekterih napak, ktere je semtertje najti, in ktere bode slovniška sodnija težko poterdila. Če me kdo z dovodi, se vé da veljavnimi, zaverne, mu bodem hvaležen, saj moram želeti li resnice in pravega, ne pa svoje terme in zmot . . . Več oči več vidi, s posvetovanjem se človek marsikaj naučí ali preučí . . . Še nekaj! Dobé se taki, ki pravijo: „kaj je že, če kdo kake slovniške ali pravopisne pomote napravi, da se li vé, kaj bi rad rekel“. Ali se dandanašnji tudi v šolah, kar nemščino in latinščino tiče, na to nič ne gleda? Nekdaj je po plečih, ali na dlan ali pa po perstih dobil, kdor je v nemškem narekoma pisavši kak **h** ali **e**, kjer morata dva biti, opustil, ali če je **ei**, **eu**, **ai** eno z družim zmešal. Ali bi bili dandanašnji učeniki nemščine zadovoljni, da bi rekli, to nič ne dé, če bi učenci v nemškem „der Mensch“ po „Engel“ sklanjali, ali pa „preisen“, „verstehen“ po „loben“ upregali? Ali bi bili učeniki latinščine zadovoljni, ko bi jim učenci „homo“ po „faber“ sklanjali, ali pa „cado“, „lego“, „dico“ po „amo“ upregali? Ali ne podčertajo učeniki vsacega nemškega ali latinskega stavka, kateri ni po pravilih slovnice? In kdor veliko tacih pomot napravi, se mu reče: „ti se bodeš tega še eno leto učil, in zraven še šolski dnar plačeval, in kar so starši letos za te zdajali, je vse zastonj“. In to je prav, ako nočemo v jezicih babiljonski zidarji biti. Učeniki si toliko prizadevajo pri mladenčikih, da bi ti kak jezik prav znali, ko bodo možje; pri možéh bi si pa kdo zupal terditi, da je vse eno, naj kak jezik govoré ali pišejo kakor si bodi. Verh tega je pa še pomisliti, da marsikteri slovensščino bolj rabi in bolj potrebuje kakor latinščino ali gregovščino ali francozko ali italijansko, za kar je mladeneč veliko terpel“. —

Posvetovanje o slovniški sodniji je rešilo vredništvo na koncu tega spiska v svojem pristavku, češ, sodnija taka je nemogoča, in to rešitev sta mu kratko pa dobro poterdila Slomšek in Metelko (str. 167). Popustil jo je bil toraj tudi Ravnika r, in je pridno pomagal pri dveh naj-

večih tedanjih slovstvenih delih, kateri ste bile natisnjeni po povelji in oziroma na stroške kneza Antona Alojzja, namreč: „Sv. Pismo stare in nove zaveze z razlaganjem“ . . . po Vulgati . . . dr. J. Fr. Allioli . . . Odmenjena sta mu bila takrat v obdelavo preroka Izaija in Jeremija, ki se poslovenjena nahajata v IV. zvezku l. 1859 str. 9 — 362. In v I. zvezku l. 1857 se bere v predgovoru str. 14 med sodelavci in pomočniki tudi: „Matevž Ravnikar, fajmošter v Predaslah“. — Drugo t. j. Slovar (Deutsch-slovenisches Wörterbuch) l. 1860 ravno tako pripoveduje, kateri strokovnjaki slovenski so po Vodnikovem sestavljeni rokopis pred natisovanjem pregledovali, in v predgovoru str. 8 že pohvaljenega še posebej hvalno omenja, namreč: „von denen (ausgezeichneten Sprachkennern) die Herren Matthaeus Ravnikar und Johann Zalokar bis ans Ende ausharrend sich noch insbesondere grosse Verdienste um das Werk erworben haben“. — Po tem sodelovanju je Poženčan, sicer bolj povestničar, odslej jel paziti na slovenske besede obliko in lastnijo ter je vsled tega priobčil v Novicah l. 1858 št. 29 spis: „Kaj nas oziroma na povestnico uči dolensko in kaj gorenško podnarečje krajske slovenščine?“ — Za prvim nemško-slovenskim slovarjem je imel priti na svetlo drugi slovensko-nemški, in J. Zalokar naznani, da ga spisuje in to etimologično, po korenih in jezikoslovnem sorodstvu. Temu nasprot se oglasi v Nov. l. 1859 št. 41 Poženčan prečastitemu gosp. Zalokarju:

„Ali naj bo abecedna ali družinstvena osnova v našem slovarji?“

„V obziru osnove našega slovarja . . . kar drugače mislim, to Vam želim tu razodeti . . . Družinstvena osnova se mi ne zdi namenu našega zdanjega slovarja primerna . . . Etimologična kakor tudi družinstvena osnova je li za učene preiskovavce, kateri že jezik dobro umejo, in teh je malo; drugi pa potrebujemo slovarja, kateri nam besede po abecednem redu prešteva, ker so te nam samim Slovencom več ali manj neznane in jih bomo po tem redu najpred in najlože najdlji. Ravno tako in pa še bolj je osnova po abecednem redu za tujce, kateri si želé s slovarjem pri učenju našega jezika pomagati . . . Tudi drugi narodi so svoje slovarje sploh po abecedni osnovi pisali . . . Peščica učenih, katerim je za družinstvo in etimologio mar, naj si sama pomaga, saj ima gospod dr. Miklosičeve „Radices linguae slav.“ in Jarnikov etimologikon . . . Družinstvena osnova bi slovar veliko večji napravila . . . Mnenje gosp. dr. Miklosiča in gosp. Cigale-ta v obziru slovarjeve osnove ni zaničevati, in še celó dolžnost je ju poslušati, ker je to naročil rajniki prečastiti gospod Mecen. Besede gosp. dr. Miklosiča, ki jih je bilo v Novicah brati, so zares tudi premisljiva vredne in važne. — Abecedna osnova brez družinstvene bo vstregla učenim gospodom in učencom slovenščine.

Ž njo se bodete združili z učenimi podpiravci slovenskega slovarja. L' union c' est la force! To so moje dobrovoljne besede do Vas, sicer pa ostanem Vaš stari spoštovavec“.

Tako se stari spoštovavec tudi ni smel pogrešati v spomeniku, ki se je tedaj snoval njegovemu vzorniku na čast, in res kaže „Vodnikov Spominek“, na svitlo dal dr. E. H. Costa v Ljubljani 1859, Poženčana na str. 193 — 196, kjer se nahajajo njegove tri Pesmi: „Kralj Matjaž“ (V enem ogerskem podmeli, — Kjer veliki so prestori, — Z svojih konjikov kardeli — Kralj Matjaž zdaj spi v šotori i. t. d.); „Sinica“ (Matičik prekopal po versti je sneg, — Drobtine in žito potresa po tleh; — Izstradane pevke z njim hrepene, — Pobirajo živež, hvaležno žgole i. t. d.); „Bernekarjev grad“ (Pri cerkvi svetega Martina — Je hrib, na katerem je grajšina, — In dalje Straža hrib stoji. — Iz grada h Straži pot storjena, — Pod zemljo skrito je zvotljena; — Gospod Bernekar tu živi i. t. d.) z nekaterimi pojasnujočimi opombami.

Kranju bližnji sosed — zahajal je Poženčan rad tje na pokopališče (groblje, mirje, žalje), kjer v zemlji domači leži truplo družega pervaka v slovenskem pesništvu, in l. 1858. spominjaje se Vodnika — zapoje l. 23 tudi Fr. Prešernu naslednjo žalostinko:

Pri žaljah Krajskega mesta.

Kokra in Sava z desne in leve
Silno šumi;
V burnem vihranji, v noči brezljunji
Nekaj bliš.

Bela kapela, zraven so žalje,
Tamkaj en križ.
Kaj si ti tukaj? nekaj mi reče,
Nič ne storiš?

Tukaj počiva pesnik ljubezni:
Krajski Ovid!
V viharjih je živel, mnogo je željo
Želel spolnit.

Toraj viharji dalje še večkrat
Tukaj bučé.
Njega zastonj še iz zemlje domače
Kviško budé.

Nekaj zdihuje v bližnjemu logu,
To je spomin!
Kokra po ljubem doli zdihuje
Sredi globin.

Tica ne poje, gotovo jo tudi
Šerčik bolí;
Čuk li še svojo (čudno popevko)
V mraku kričí.

Mati Slovenija v zaranem svitu
Toči solzé, —
Viditi mreti tiste, ki njene
Deca budé.

Tiho viharji! Pevca pustite!
Zdihnem na to,
Naj se ga smili gori sprejeti
Jasno nebo!

Dopisi in novice.

— **Iz Vojnika**, 8. maja. — »Učit. družtvo celjsko« imelo je dne 2. maja v prostorih celjske dekliske učilnice svoj 5. letošnji občni zbor. Navzočih bilo je 21 udov in 3 gosti (G. g. Šest iz Rač, Gaberšek iz Zidanega mosta in Dobnik iz Št. Jurja.)

Po odpetju Hajdrihovega »Slovo« prične družtveni predsednik g. Bobisut ob 11. dop. zborovanje.

Ko se zapisnika (slov. in nem.) zadnje seje prečitata ter brez ugovora sprejmeta, naznani nam g. predsednik nekov dopis sl. okraj. šol. sveta, v kojem sl. družtveno vodstvo pozivlja, da naj mu to blagovoli poslati zapisnik vseh udov družtva in po vsakem zborovanju pak imenik vseh se udeleživših udov. — Povod k temu dopisu dala je sl. okr. šl. svetu ta prikazen, ka nekateri učitelji, koji morajo po zakonu tudi v četertkih šolo imeti, pa jim je okr. šl. svet pred nekaj leti na prošnjo družtva vsak prvi četertek v mescu prosto dovolil v to svrhu, da se mogó družtvenih zborovanj udeležiti; a v ovih četertkih niti šole nemajo, niti se družtvenih zborov ne udeleže. Da se toraj ta nepostavnost zapreči, od tod izvira ovi poziv.

Dalje nam gospod predsednik naznani veselo novico, da hoče obče štovani zdravnik Dr. J. Tarbauer pri nekojih prihodnjih zborih nekoliko o »anatomiji« in »šolski higieniji« govoriti.

Za kraj selivnega shoda mesca junija predlaga družtveno vodstvo trg Št. Jur na juž. železnici kot najpripravnejši. Na predlog g. Kupnika pa, koji meni, da smo v Št. Jurju vže lani enok bili, da imamo itak letos mesca julija tamkaj vradno okrajno konferenco in pa, da nam ovi kraj ničesa znamenitega ne more pokazati, sprejme se za kraj selivnega shoda Hrastnik.

Na to je govoril g. Miklavec o oblikoslovnem poduku na narodnej šoli. V daljšem govoru sprejetem z veliko pohvalo, v katerem se je pokazal pravega izvedenca v tej stroki, razvil nam je g. poročevalec vso metodično obravnavo tega važnega pa tudi težkega predmeta.

Sledeča točka dnevnega reda je govor g. Jarca »prvotni nauk v slovnici«, a morala se je radi pozne ure na prihodnji selivni odbor dne 6. junija odložiti.

A. B.

— **Iz Železnikov**, 20. majnika. (Angel varuh čuje nad otroci.) Opravila in družinske razmere tukajšnjih stanovnikov so z malo izjembo take, da na svoje manjše otroke v resnici ne morejo tako paziti, kakor bi imeli, in pisavec teh verstic je že mnogokrat djal, da bi se praznik ssv. angelov varhov imel praznovati v Železnikih vsako leto z največjimi cerkvenimi slovesnostmi. Zlasti večkrat cepne kakšni otrok v katerega zmed mnogih vodotočev (bajarjev), ki so napeljani k posameznim fužinam in kovačnicam; vender pa je k sreči

skoraj vselej kdo blizo, da ga otme smerti. V kakšno nevarnost pa pridejo otroci včasih celo tam, kjer bi nihče za njih kake nesreče ne pričakoval, vidilo se je v našem tergu uni ponedelek (13. t. m.). Ta dan namreč sta bila 4letni sinček in 2letna deklica tukajšnjega hišnika Š. Št. zjutraj okol 8. ure pred vežnim pragom. Kar fantek začne klicati: »Oče! teta! riba, riba!« Ta smešni klic (kako bi namreč prišla riba od precej oddaljene reke Sore) stori očeta radovednega, da stopi pred hišo, pa, oj groza! kaj vidi? Med bosonogim fantkom in med deklico s tankimi čevlji obuto zvičaj se je srednje-veliki pisani gad, in mala punčica stegala je v svoji priprostosti ravno ročici po njem, da bi ga vlovila. (Pravijo sicer, da gad ne piči, ako ga nihče ne draži, ali kdo ve, kedaj je ta žival razdražena. Vr.) Lehko si mislite, kakovi strah je prešinil očeta pri tem prizoru; urno je otel otročiča nevarnosti, in zatim gada ubil. Sploh je te golazni letos prav veliko tukaj okol nas, in na sv. Florijana dan upičil je gad neko žensko iz bližnjega Podlonka, ko je šla odtod iz cerkve, v nogo tako hudo, da so se bali, da bo morala zarad te rane vmreti.

Med šolsko mladino smo imeli tukaj od novega leta semkaj mnogo betežnikov. Bolehali so za vročnico, pa eni tudi za neko drugo nalezljivo boleznijo. Otrokom je bilo prepovedano v take hiše v vas (na obiskanje) hoditi, in tudi zdravi učenci iz tacih hiš niso po prepovedi gosp. zdravnika smeli hoditi v šolo. Vmerl nam je vendar le en sam učenec iz ponavljavne šole. Zdaj je boleznen, hvala Bogu, zopet pojenjala; le kašlja je pri otrocih še toliko, kakor je bilo kaj tacega komaj v terdi zimi. V enomér jih kar celi zbor bréha, da človeka od tega že všesa bolijo. Pa, — kaj se hoče. To in mnogo enacega pripada k prijetnostim učiteljskega življenja. Z Bogom! J. Levičnik.

— **Iz Vrabč na Vipavskem**, konec maja 1878. »Pedagogični pogovori«, katere prinaša »Učit. Tov.« me zelo zanimivajo. Pa tudi od drugod slišim, hvaliti te razprave. (*Kdor ob potu zida, mora poslušati mimogredoče, kako delo kritikujejo, kdor pa javno piše, podlaga se tudi javni kritiki. — In ta je navadno subjektivna. Vsak bi rad v javnem listu — tedaj tudi v teh pogovorih — najdel, česar želi. Od tod pride, da nekateri, grajajo, kar drugi hvalijo. Sicer je pa taka na svetu, resnico reči, pa teči. Vred.*) V zadnjem pogovoru berem, kako napačno nekateri stariši odgojajo svoje otroke. To je žali bog! resnično, in povsod, koder sem dosihmal učitelj-ril, zapazil sem tu in tam goropadne napačnosti pri izreji. Tako vidim mater, ki se ponaša s svojim dekletcem na ta način, da otroku, kedar je pokaran, reče: Ti A, kako ga bove? Kaj ne, tako le? Potem kaže otroku, kako naj udari. Se ve, da jo neumno dete rado posnema. Ako pa neumno mater kdo posvari, pa navadno reče: To otroka naj bolj veseli, zato mu rada postrežem in daljni odgovor je, da otrok še ne umeje, kaj dela. — Poznal sem očeta, ki je dajal svojemu 10 mesecev staremu sinku vina piti, kolikor je dete poželelo. Oče je navadno rekel, da to otroku ne škoduje. Otrok umerje, in sedaj še le spozna oče, kako napačno je ravnal, in da je bil sam kriv otroku smerti. Naj bolj žalostno je to, da nekateri roditelji napačne poti pri izreji ne zapuste. Ni še dolgo tega, ko smo brali, da se bode število prebivalcev po naših krajih zmanjšalo, ako bodo ljudje tako merli, kakor dosedaj. Jaz mislim in sodim, da nekateri stariši z napačno izrejo otrokom že v njihovi nežni mladosti zdravje pokvarijo. Po Notranjskem imajo matere to slabo navado, da na pol gole otročiče vedno in vedno derže na ognjišču pri ognji; tako je od ene strani otroče na pol osmojeno, od druge pa zmerznjeno. Prav ima gospod, ki je rekel, da po Notranjskem le tisti otroci ne pomerjo, ki imajo železno naravo. Zato so pa

tisti kar jih ostane, po navadi zdravi. (*Revščina in siromaštvo tare našega kmeta, on bi si dostikrat pomagal, ko bi mogel. — Koliko otrok tudi pri nas v Ljubljani na rokah in nogah ozebe — v vlažnih in mokrih izbah, koliko drugih boleznij je vzrok slabo stanovališče. Kmečki otrok iz sobe stopivši že najde svežen zrak, ali v mestih —?!*) Druga zelo napačna navada je tukaj, da dajo vže prav malim otrokom vina piti, češ, da je to dobro za glisto. — Mislim, da tudi zarad tega v teh krajih mnogo otrok pomerje. Se ve, da stariši tega nočejo slišati (no, kaj čemo, po nekaterih krajih že dojenčkom žganja dajejo, tedaj so Vipavci vendar še bolji od teh.) Tacih in enacih zgledov bi lahko navedel, več, a naj bo to zadost. — Žalostno je, da je tako; a resnično je, kar piše g. Ciperle v svojih pogovorih. I. Z.

*) Statistični pregled štajarskih ljudskih (narodnih) učiteljev. (**)

I. Učitelji razdeljeni po rojstvenih deželah.

Številka	Rojstvena dežela	Skupaj	Od teh jih je na nem. Štaj.	Od teh jih je na slov. Štaj.
1	Slovenski Štajar	379	77	—
2	Nemški Štajar	622	—	8
3	Spodnja Avstrija	38	—	—
4	Zgornja Avstrija	12	—	—
5	Solnograško	8	—	—
6	Koroško	49	—	—
7	Tirolsko	19	—	—
8	Kranjsko	56	20	—
9	Primorsko	8	—	—
10	Dalmatinsko	2	—	—
11	Češko	67	—	—
12	Moravsko	17	—	—
13	Šlezija	12	—	—
14	Poljsko	—	—	—
15	Bukovina	3	—	—
16	Vogrsko	11	—	—
17	Sedmograško	—	—	—
18	Hrvaško	11	—	—
19	Vojna krajina	2	—	—
20	Inostransko	—	—	—
	a) Italijanov	4	—	—
	b) Nemcev	2	—	—
	Skupaj	1322	—	—

*) Posnet iz: Schematismus der Volksschulen Steiermarks. Verfass. v. J. A. Rožek. Graz 1877.

**) Vadniški učitelji, ravnatelji nár. šol, nadučitelji, učitelji, podučitelji in svétini suplenti.

— (V Litiji bode okrajna učiteljska skupščina 5. junija.) Razen navadnih obravnjav je na dnevnem redu 1. Občevanje učiteljevo (Ein Wort über den Umgang des Lehrers), koliko to šoli hasne ali škoduje? 2. Koliko se ima

zgoditi na 2 in 3razrednih šolah za nemški jezik in kako. 3. O šolski disciplini. Kako naj se rabi? Ali so disciplinarne zapovedi pripravne? Kakšne? 4. Kako se obravnava geometrijsko oblikoslovje? 5. Petje v šoli, kako naj se goji, da bode izobraževalo čutstvo za lepoto i. t. d. 6. S kakošnim poučnim naukom se ima zvezati nauk o gospodinjstvu. Kakšni glavni pojmovi o tem se imajo dekletom posebno vtisniti.

— **Odsek, ki sestavlja učno pot** za izpeljavo učnih črtežev, vsled minist. ukaza dne 5. aprila l. 1878 št. 5316, je imel 18. p. m. svojo 1. sejo. Pod predsedstvom dež. nadzornika g. Pirkerja je v njim 6 okraj. nadzornikov in 6 drugih strokovnjakov. Za jezikoslovje sestavljajo učno pot g. g.: ravnatelj Hrovat, prof. Žakelj, okraj. nadzor. Wisiak, nadučitelj Praprotnik in učitelj Stegnar; za številjenje g. g. okraj. nadzornika Eppih in Zima, za petje učitelj godbe g. Nedved; za telovadbo učitelj telovadbe g. Schmidt; za zemljepisje in zgodovino okraj. nadzor. g. pl. Gariboldi, za prirodoslovje okraj. nadzor. g. Linhart. Ta odsek se bo posvetoval tudi o prihodnji deželni skupščini, kedaj, kje ima biti, koliko časa trajati, kaj pride vse na versto? in o tem navete stavil c. k. dežel. šl. svetu. Mislijo na 9. septembra. »Schltzg.«

— **V šolskem odseku** za Ljubljansko mesto so g. g.: Rajmund Pirker (pervomestnik), Ferdinand Mahr (namestnik pervomestniku) Karol Dežman, dr. Kesbacher, Janez Horak, Rajmund pl. Čuber, dr. Friderik Kaltenegger.

— **Šolski izleti m. maja.** Majnik je bil vendar enkrat vreden svojega imena, in šole so obhajale svoje navadne svečanosti, ni bilo treba dežnikov s sabo nositi. 8. maja je imela II. m. šola a 18. m. m. šola svoj izlet na Rožnik. Program navaden kakor druga leta: otroci so pri s. maši, potem zajuterk petje, deklamovanje, igra, potem še nekaj za prigriznit in vračitev domov. V deklamacijah se budi mladina za občudovanje narave, za нравstno vedenje, kakor je to po berilih najti. — Iz I. m. šole je deček povedal začetek Rožnika, t. j. cerkve na njem. — Morda bodo te verstice koga zanimale; dostikrat človek od daljnih krajev več vé povedati, kakor od tega, kar vsak dan vidi, to mu je preveč navadno, in vendar ga daleč na okoli ni lepšega kraja, kakor Rožnik, kamor staro in mlado, revno in bogato rado zahaja. Prilično tedaj kaj več. — Tudi mestna dekliska šola je imela majevo slavnost na Rožniku 11. p. m. Mestni župan je vsaki teh šol podaril v ta namen po 15. gl. Te svečanosti bi imele nadomestovati javne šolske preskušnje in obdarovanje pridnih — mogoče, da so nekaterim ljubše od šolskih preskušenj, a koristnejše niso mimo unih. —

— **Okrajno učiteljsko skupščino za Postojn. okraj** bomo imeli letos 4. junija v Postojni. Program je obširen in obsega 11 toček. Posebno zanimiva se mi zdi ona, o kateri ima poročati g. Perne namreč: Vzbujenje in gojitev domoljubja razven šole. Poročevali še bodo g. g. Arko in Adlešič, kako naj se goji besedni in pismeni izraz mislij, da bode v korist učencem šolo zapustivšim, g. g. Kalan in Rozman o praktičnem številjenji i drugi.

Ako bode mogoče, poročati Vam hočem letos, kakor druga leta, kaj se bode govorilo in sklepalo pri konferenci. Toda to moram pa uže sedaj omeniti, da nisem stenograf, in toraj ne morem od pike do pike poročati vse, kar se o tacih prilikah govori. (*Saj tudi tega nihče ne more zahtevati. Pove se pri tacih poročilih dnevi red; stavljeni predlogi in nasveti, važnejši ugovori in konečno sklep.* — *Ako pa kteri g. poročevalec izročia svoj referat n. pr. „Učit. Tov.“ ga rad sprejme in priobči.* — *Posneti ob kratkem kak govor, je dostikrat sitna in kočljiva stvar.* — *Vselej človek svojih besed ne devlje na zlato tehcnico, ako mu kaka nepopoljna beseda uide*

nima rad, da se to na veliki zvon obesi, še poslanci po zbornicah pregledujejo svoje govore po stenografičnih zapisnikih; zato je najbolje zamolčati take reči, ki bi komu delale preglavico. Saj smo vsi tovariši in delavci na pustem in dostikrat nerodovitem polju ljudske odgoje. Objektivne spise prav rad prijemam in priobčujem „Učit. Tov.“, s tem javno poprosi svoje tovariše za dopise in sporočila. — V to pa, da bi se kdo znosil nad svojim tovarišem, „Učit. Tov.“ svojih predalov ne bo odpiral. — Bolje je prva zamera, kakor druga. Da si smo si v politiških nazorih učitelji različnih mislij, pri javnih in vladnih shodih mora vladati objektivnost.) — Kar mojemu sporočilu primankuje, doda naj kdo drugi, a nikar naj se zaradi tega ne huduje nad mano, kakor se je godilo l. 1875 in m. l. — Prijateljsko se bomo uže porazumeli.

V 112. številki »Slov. Naroda« dne 16. maja nekdo prav gorko priporoča, da bi se učitelji postonjskega okraja pri letošnji konferenci uže enkrat domenili, da stopi v življenje namerovano okrajno učiteljsko društvo. G. dopisnik nam je prav iz serca govoril. Če kdo, potrebujemo gotovo učitelji duševne vezi, ki naj nas bratovsko veže in družijo. Učiteljska društva so živa in dejanska šola, kjer se uri učitelj, da napreduje bolj in bolj v vedah, ki je tirja sedanji čas. V slogi je moč in napredek. — Kako se časi spreminjajo. — L. 1868 so bili učitelji vsi navdušeni za združevanje. (Saj veste, da so si tačas učitelji obetali zlate gore. Vred.) Sedaj se je vse nekako ohladilo. (Mar ne veste, zakaj? Vr.) Pa tudi tiste odkritoserčne ljubezni in kolegialnosti, kakor je bila pred nekaterimi leti, zaman iščem. Dan danes je vse bolj merzlo in nezaupno. Mar ni to istina; izjeme so redke. Učitelj je tak, kakor je doba, v kateri živi. (Ali ne veste: Več ko je liberalizma, manj je svobode.) Sicer imajo vsake oči svojega slikarja, in mogoče da drugi o naših časih drugače sodijo. Kdo ima prav, o tem se tukaj ne bodem prepiral. Vsakako pa bi ne bilo napačno, ako je v tej zadevi krenemo zopet na nekdanjo pot. Kaj praviš ti, k temu, »Učit. Tov.« (Stari časi, nekdanje razmere so minule, kolo časa se neprestano vrti; navadno starejšim nekdanji časi bolj ugajajo, mlajšim pa sedanjim. — Mlajši učitelji, vsaj po večem mislijo, da se je z njimi začela nova doba pri šolstvu, a starejši so skusili prejšne razmere in čase, sedanje pa sedaj skušajo, zato se pa z mlajšimi dostikrat ne ujemajo in v mislih ne strinjajo. — Ali veš kaj novega, je prašal prijatelj prijatelja; kaj pa, da vem, mu odgovori vprašani, najnovejše je to, da eni na kvišku lezejo, drugi pa doli stopajo. Vr.)

Ivan Zarnik.

— (Česki deželni šolski svet) je voditeljem srednjih šol razposlal pismo, v katerim jim priporoča, da naj se s profesorji posvetujejo o premembah, ki se jim zde na srednjih šolah zaradi polajšanja potrebne, in da naj dotične nasvete naznanijo deželnemu šolskemu svetu.

— III. občina skupščina hervaških učiteljev (cf. Učit. tov. l. 7). Za to skupščino je sestavil centralni odbor naslednja vprašanja.

I. Sredstva i rezultati valjanoga estetičnoga uzgoja u pučkoj školi.

II. Položaj županijskih školskih nadzornika u županijskoj upravi, dotično okružnih nadzornika u okružnoj upravi.

III. Da li mjestni (krajni) školski odborovi svojoj zadaći (nalogu) zadovoljavaju i ako ne zadovoljavaju, bi li se imali posve odstraniti i čim drugim zamieniti, ili možebiti drugčije preustrojiti i kako?

IV. Koju zadaću ima pučka škola naprama svomu narodu, pod kojimi uvjeti može ona da zadovolji toj zadaći i ima li te uvjete naša pučka škola?

V. Što je sve uzrokom opadanju našega naroda, pa bi li i na koliko proti tomu djelovati mogla pučka škola?

VI. Koje škole bolje pripravljaju mladež za učiteljska, da li gimnazije, realke ili građanske škole?

VII. Kojimi bi se načini u našem narodu dao promaći bolji uzgoj mladeži?

VIII. Da li je probitačno, da učitelj bude političkim agitatorom ma koje stranke i koje bi to posljedice imalo po učitelja i školu.

IX. Naobrazba ženskoga spola najpreča je potreba našega naroda.

X. Kojim bi načinom u nas mogla procvasti književnost pedagogijska, i kako bi služeći se njezinimi plodovi ojačati mogla moralna snaga cielega naroda?

XI. Tvrdi se, da narod u novije vrieme i moralno i materijalno propada, a tomu da je donekle kriva i današnja škola. Da li je taj prigovor temeljit ili ne? —

XII. Što valja učitelju činiti, da bude ne samo učitelj mladeži, nego i učitelj puku?

Kakor je videti, ta vprašanja globoko segajo v šolsko zakonostavstvo, pak tudi v socialno življenje. — Bratje po rodu in stanu, z Bogom začnite, in boste svoj posel dobro izvršili. Verjemite mi, da ni prazna fraza, kakor da bi Vam ne mogel nič drugega povedati. I, kaj še! Istina je!

— (Iz seje dežel. odbora 18. maja.) Predlogoma dotičnih krajnih in okrajnih šolskih svetov, da se Jakob Koželj v nadučiteljski službi na dvo-razredni ljudski šoli v Čermošnjicah, — Janez Žerovnik pa v učiteljski službi na ljudski šoli v Begunjah pri Cerknici stalno potrđita, je deželni odbor pritrđil. —

— (Štajarski deželni šolski svēt) je v svoji seji 9. maja imenoval Josipa Majerja za nadučitelja v Studencu in dovolil ustanovitev kmetijskega nadaljevalnega tečaja v Ljutomeru.

— Iz Ljutomera. (Vabilo k 4. občnemu zboru »Učiteljskega društva za slovenski Štajer«.) Ta zbor bode v torek po binkoštih, 11. junija v Ljutomeru, in se začne ob 8. uri zjutraj v sobi 1. realke. — Dnevni red mu je: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika in polaganje računa od 15. avgusta 1876. do 1. junija 1878. 4. Volitev 3 pregledovalcev računa. 5. Pogovor o bodočem delovanju društva in določevanje o vikokosti društvene letnine. 6. Določevanje društvenega sedeža in kraja za bodoči občni zbor. 7. Volitev predsednika in 14 odbornikov. 8. Predlogi in nasveti posameznih udov.

Na čast deležnikom 4. občnega zbora »Učiteljskega društva za slovenski Štajer« v Ljutomeru priredi podpisani odbor sledeče: Na binkoštni ponedeljek: 1. Zabavo s petjem in godbo (v pivarni ob 4. uri popoldne). 2. Skupno razveseljevanje v čitalnici (zvečer.) Na binkoštni torek: 3. Skupni izlet k »vili« g. Zemljiča nad Ljutomer za razgledovanje ljutomerske okolice ob 7. uri zjutraj. 4. Skupni obed v čitalnici ob 11. uri predpoldnem.

(Oseba plača 60 kr. za jed in pijačo.) (Ob 1. uri odhod je v Ormuž onih p. n. g. g. deležnikov, kateri se bodo morali zaradi šole v sredo z vlakom ob 4. popoldne odpeljati).

Da podpisani odbor vdeležitev pri zboru olajša, priskrbel bode vsem deležnikom te skupščine brezplačno vožnjo od Ormuža v Ljutomer in nazaj ter brezplačno prenočišče v Ljutomeru. Gosp. deležnike bodo čakali vozovi v ponedeljek ob 11. uri predpoldnem na kolodvoru v Ormužu (Friedau). Da se more ob imenovani uri dojtí v Ormuž, treba je se gospodom od Mariborske

strani odpeljati z jutrajšnjim graškim vlakom, onim pa od celjske strani z vlakom ljubljanskim, ki pride ob 6. uri v Celje, ob $\frac{1}{2}$ 9. na Pragerje (Pragerhof). Da se more določiti potrebno število vozov in prenočišč, prosijo se vsi oni gospodje učitelji, kateri se nameravajo zboru udeležiti, da to podpisnemu odboru vsaj 10 dni poprej naznaniti izvolé! Z ozirom na te priprave in olajšave nadja se podpisani odbor obile udeležitve. Odbor učiteljskega društva za slovenski Štajer.

— (**Maksimilijanum-Viktorium**) ali dijaško semenišče za Lavantinsko škofijo je bilo 1. maja slovesno blagoslovljeno in otvorjeno. — Pozdravljamo to cerkveno napravo tudi iz narodnega stališča, marsikatera brihtna glava iz Slovencev bo tukaj dobila poduk, in se bode izšolala cerkvi in narodu na korist. —

— † Dr. Henrik Mitteis. 15. p. m. je umerl na Dunaji c. k. vladni svetovalec, ravnatelj na Terezianovem v 51. l. svoje starosti. Ranjki je bil za leta 1853. profesor na gimnaziji in od 1. 1862 — 1866 ravnatelj. V mestnem odboru je bil v šolskem odseku in tam deloval za ljudsko šolstvo v Ljubljani. N. v m. p.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Štajarskem. Na 2razredni lj. šoli pri sv. Miklavžu pri Ormužu podučit. služba l. p. 330 gl. in prosto stanovanje. Prošnje okraj. šl. svetu v Ormužu.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gsp. Anton Bartel, začasni učitelj v Mehovem, je postal definitiven učitelj.

 Važno za šole!

Zemeljske krogle, telurije in planetarije,

potrjene od visokega ministerstva,

priporočuje:

J. Felkl in sin,

fabrika učnih sredstev in trgovina s papirjem

v PRAGI,

Celetne ulice št. 30.

V isti zalogi so tudi izišle v daljnih krogih kakor za naj boljše priznane:

Risanke

po Grandauer-jevih risanskih predlogah

za ljudske in meščanske šole.

 Ceniki teh učnih pomočkov in vzorki risank se na izraženo željo zastonj pošiljajo.